

Penitentiare Inrichtingen Breda

Inzicht in het drugsontmoedigingsbeleid van PI Breda

BIJLAGEN

Kim Mouthaan
1-4-2013

INHOUDSOPGAVE

UITWERKING INTERVIEW HOOFD VEILIGHEID	1
UITWERKING INTERVIEW DIRECTIELID.....	5
UITWERKING INTERVIEW MEDEWERKER INKOMST/VISITATIE.....	9
UITWERKING INTERVIEW GEDETINEERDEN	11
UITWERKING INTERVIEW PIW'ER	13
UITWERKING INTERVIEW AFDELINGSHOOFD.....	17
UITWERKING INTERVIEW MEDEWERKER MEDISCHE DIENST	21
UITWERKING INTERVIEW PIW'ER	23
UITWERKING INTERVIEW MEDEWERKER POST	26

UITWERKING INTERVIEW HOOFD VEILIGHEID

Geïnterviewde	Hoofd Veiligheid
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	29-11-2012
Tijdstip	10.30-12.30

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Binnen PI Breda ben ik Hoofd Veiligheid. Veiligheid heeft betrekking op safety en security. Safety omhelst de veiligheid binnen PI Breda, een veilige werkomgeving, een veilig werkklimaat, etcetera. Security gaat onder andere over BVH, preventie, arbeidsomstandigheden, etcetera.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Ik zelf kom niet direct in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid, maar de mensen die onder mijn afdeling vallen wel:

- De urinecontroles worden uitgevoerd door bewa's.
- Er is een toegangscontrolesysteem waarbij iedereen die de PI bezoekt een pasje krijgt en een uitdraai van zijn of haar identiteitsbewijs. Deze uitdraai moet getekend worden door de medewerker die wordt bezocht. Voordat iemand de inrichting in kan, moet deze persoon door de detectiepoort.
- De BADmeesters controleren alle goederen die worden ingevoerd. Dit doen zij eerst door de goederen door een röntgenapparaat te halen en daarna handmatig te controleren.
- Ongeveer één keer per jaar wordt er een inzet met drugshonden geregeld. Hierbij worden personeelsleden, bezoekers en gedetineerden gecontroleerd.
- Bezoekers worden gecontroleerd voor zij binnen komen en tijdens het gedetineerdenbezoek wordt toezicht gehouden. Wanneer iemand betrapt wordt met contrabande volgt drie maanden ontslag van de toegang tot de inrichting voor die persoon. We hebben sinds een jaar de mogelijkheid om met camera's toezicht te houden in de bezoekszaal, maar ook bij de portier. Ook is eind vorig jaar een 'bezoekersslang' in de bezoekszaal geïnstalleerd. Deze ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat meer contrabande wordt onderschept, het gaat heel goed.
- Voorlichting wordt gegeven door middel van de huisregels die de gedetineerden krijgen. Zij moeten zelf hun bezoek informeren over wat wel en niet geoorloofd is binnen de PI. Bij de portier, waar het bezoek binnen komt, ligt een A4'tje waarop de regels staan.
- Na het bezoek wordt elke gedetineerde gefouilleerd. Daarnaast komt er een systeem, ik weet niet of dat inmiddels al geïnstalleerd is, waarbij gedetineerden aangewezen worden voor visitatie. Zij moeten na het bezoek op een knop drukken en als het scherm rood kleurt, zullen zij gevisiteerd worden. Volgens mij zal het scherm bij één op de drie of één op de vier personen rood kleuren. Dit gebeurt echter steekproefsgewijs, bijvoorbeeld twee personen achter elkaar wel, dan drie niet, dan één wel, dan weer vier niet en ga zo maar door.

Welke punten van het beleid voert u zelf uit?

Dat is dan het regelen van de inzet van drugshonden.

Welke elementen van het beleid legt u bij de verantwoordelijkheid van uw teamleiders?

Onder mijn afdeling vallen acht teamleiders en ongeveer tachtig bewa's. Elke teamleider stuurt zijn of haar bewa's aan. Iedere teamleider heeft zijn of haar eigen verantwoordelijkheden. De teamleiders maken de regelingen (instructies) en komen met die regelingen naar mij. Vervolgens gaan die regelingen ter beoordeling naar de veiligheidscommissie. Het Management Team stelt de regeling vervolgens vast. De

Ondernemingsraad is wel informatie- en instemmingsplichtig. Via het Kaderoverleg komen de regelingen bij het Midden-Kader (afdelingshoofd, teamleiders) terecht. De teamleiders zijn dus verantwoordelijk voor de aan hun toegewezen onderdelen, zoals BAD.

Wat doet u aan preventie; hoe zorgt u ervoor dat contrabande buiten de muren van de PI Breda blijven?

- De invoer voor gedetineerden, maar ook hetgeen personeel mee de inrichting in neemt, wordt gecontroleerd via een röntgenapparaat en handmatige controle.
  - De huisregels worden aan gedetineerden uitgereikt zodat zij kunnen zien wat wel en niet mag binnen de muren van de inrichting.
  - Naar mijn mening is een urinecontrole ook gericht op preventie. Het idee dat een gedetineerde elk moment gecontroleerd kan worden, moet hem ervan weerhouden drugs te gebruiken.
  - Het controleren van het bezoek moet ervoor zorgen dat contrabande buiten de muren van de inrichting blijft.
- Eigenlijk valt alles ook wel onder preventie, het ligt eraan hoe je het bekijkt.

Kunt u wat meer vertellen over het bezoek. Worden bezoekers geïnformeerd over wat wel en niet kan?

De gedetineerden moeten zelf hun bezoek informeren over wat wel en niet kan. Wat de regels zijn, staat in de huisregels omschreven. Daarnaast kan het bezoek bij de portier een A4'tje vinden met alle regels.

Wat vindt u van de nieuwe indeling van de bezoekszaal met de 'slang'?

De indeling is zo sinds eind 2011. Ik ben er erg positief over. Het is moeilijk om contrabande aan elkaar over te dragen door de afscheiding die over de tafel loopt. Ook is er goed cameratoezicht in de bezoekszaal.

Er is soms een discussie over lichamelijk contact tussen een gedetineerde en diens bezoek. Er zijn mensen die vinden dat een gedetineerde geen kus aan zijn partner mag geven wanneer deze binnenkomt of weggaat, omdat op die manier ook drugs doorgegeven kunnen worden. Ik vind dat een kus echter wel moet kunnen. Door zo iets te verbieden, kun je namelijk een tegenreactie van de gedetineerden verwachten. De afscheiding heeft het echter vrijwel onmogelijk gemaakt om bijvoorbeeld elkaars hand vast te houden. Dat is gunstig.

Wat doet u aan controle?

Dat zijn ook de interventies die ik eerder heb genoemd, zoals urinecontrole.

Hoe wordt de invoer van goederen gecontroleerd?

De invoer gaat eerst door een röntgenapparaat. Dan wordt er gekeken wat er precies allemaal in zit. Daarna wordt het allemaal handmatig gecontroleerd.

Wat vindt u van de mogelijkheid tot het inzetten van drugshonden en de manier waarop een dergelijke inzet geregeld wordt? Als men naar de instructie inzet drugshonden kijkt, lijkt het nogal een ingewikkelde procedure om een dergelijke inzet op touw te zetten.

De inzet van drugshonden vindt ongeveer één maal per jaar plaats. Als ik wil dat een dergelijke inzet plaatsvindt, ga ik daarvoor naar de vestigingsdirecteur. Een teamleider maakt een plan van aanpak voor die inzet. Ik kan een dergelijke inzet zelf regelen.

Een aantal instructies kon ik niet vinden. Hoe kan dit?

In 2009 hebben wij een ESA (externe security audit) gehad. Hier kwamen een heleboel verbeterpunten uit naar voren. Op dit moment zijn we nog bezig met het verbeteren van die punten. Hiervoor hebben we laatst een ISA (interne security audit) gedaan als nulmeting. Ik weet dat er veel oude regelingen zijn. We zijn ermee bezig om alles wat we hebben in beeld te brengen. Dan kan het zijn dat we voor een bepaald onderwerp meerdere

documenten hebben. We willen dan kijken wat de meest recente versies zijn en wat we nodig hebben. Alles wat we niet hebben, maken we en zetten we op de lijst erbij. Daarna willen we ieder jaar een soort controle houden: wat moeten we aanpassen? Dat doen we dan ieder jaar, zodat alles up-to-date blijft.

Wat vindt u van het sanctiebeleid met betrekking tot bezit, gebruik en handel van drugs?

Ondanks dat we het sanctiebeleid hebben vastgelegd, heb je wel altijd het recht om anders te beslissen. Ik vind dat je altijd moet luisteren naar wat een gedetineerde te vertellen heeft, want achter alles zit een verhaal. Ik wil mensen altijd goed horen als hen een rapport is aangezegd en ik wil ze een boodschap meegeven als dat kan.

Ik vind het sanctiebeleid niet goed, maar ik zou ook niet weten hoe het anders moet. Op dit moment staan alleen de straffen centraal. Het zou ideaal zijn als er andere methodieken zouden zijn om niet-gebruik interessant te maken, maar ik heb daar geen suggesties voor. Het sanctiebeleid is het enige middel dat we hebben, maar het schrikt de gedetineerden niet echt af. Gedetineerden maken willens en wetens de keuze om wel of geen drugs te gebruiken.

Ik denk dat het probleem er ook in zit dat we maatschappelijk niet consequent zijn. Wanneer een gedetineerde buiten de muren van de PI komt, kan hij weer drugs halen. We zouden bijvoorbeeld een wietpas krijgen, maar dat is ook weer afgeschaft. Het is dus niet consequent.

Ik moet ook eerlijk zeggen dat je van mensen die een jointje roken weinig last hebt, die worden over het algemeen heel rustig. Maar mensen die harddrugs gebruiken, verliezen soms de controle over zichzelf. Op die manier worden de orde en rust binnen de inrichting verstoord. De handel in drugs zorgt hier ook voor. Dat moeten we zien te voorkomen. De titel van het beleid, drugsontmoedigingsbeleid, duidt er ook op dat je wilt ontmoedigen; je wilt mensen motiveren en aanmoedigen te stoppen met het gebruik van drugs. Veiligheid is echter hard en kijkt niet naar hoe je iemand kunt helpen te stoppen. Veiligheid stelt regels op om die drugs buiten de inrichting te houden. Wij ontmoedigen dus op een harde manier. Er is geen keuze, je kunt niet zeggen dat je het van de één wel tolereert en van de ander niet.

Hoe bepaalt u welke sanctie u in een bepaald geval oplegt?

Sancties zijn bedoeld om de orde en rust in de inrichting te handhaven. Het is jammer dat het nodig is.

Er is wel een richtlijn die we hanteren, maar ik vind dat je moet luisteren naar iemands verhaal. Daarnaast heb ik een cursus gehad om op een verantwoorde wijze straffen op te leggen.

Ik vind dat je onafhankelijk moet zijn wanneer je bepaald of je iemand een sanctie oplegt of niet. Wanneer medewerkers een rapportage schrijven over een voorval komen daar ook emoties bij kijken. Het personeel wil natuurlijk dat je achter hen staat en dat doe je ook wel, maar je moet altijd objectief blijven. Er kan altijd een reden zijn waarom een gedetineerde op een bepaalde manier heeft gehandeld.

Soms kies ik er ook voor om te bemiddelen. Dan heb ik begrip waarom een gedetineerde op een bepaalde wijze heeft gehandeld en geef ik hem een voorwaardelijke straf. De volgende keer krijgt hij dan die voorwaardelijke straf en een straf voor hetgeen hij dan heeft gedaan. Ik zie dat als een stok achter de deur. Voorafgaand probeer ik altijd met de collega te spreken die het rapport heeft aangezegd. Ik vraag of hij of zij het accepteert wanneer de gedetineerde excuses maakt. Ik ben van mening dat je altijd eerst moet proberen te praten met mensen, voor je ze bestraft.

Kiest u er weleens voor om het verlov van een gedetineerde in te trekken?

De grootste groep die hier zit, de preventieven, hebben geen recht op verlov. Wij kunnen afgestraften (gevangenen) een negatief advies voor verlov geven, maar dat komt hier minimaal voor. Ik heb daar te weinig zicht op.

Bovendien trekken wij als PI geen verlov in, dat doet de selectiefunctionaris. Wij geven enkel een positief of een negatief advies.

Kunt u me vertellen of er binnen PI Breda gedetineerden zijn die in een TR-traject (terugdringen recidive) zitten?

Het TR-traject bestaat eigenlijk niet meer, dat wordt nu MGW (modern gevangeniswezen) genoemd.

Hoe zorgt u ervoor dat u en uw medewerkers op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen op het gebied van drugsontmoediging?

We hebben niet echt bijscholing op het gebied van drugsontmoediging. We laten ons informeren over de laatste veranderingen. We hebben er geen cursus voor. Wanneer er verandering plaatsvinden, komen die meestal binnen via circulaire. Die gaan naar het Management Team en komen vervolgens in het Kader Overleg. Dan komen ze via de afdelingshoofden en de teamleiders bij de medewerkers terecht. Op die manier blijft iedereen op de hoogte.

Één maal in de twee jaar krijgen de bewa's een cursus drugsherkenning.

Gaat aangifte ook via Veiligheid? Wat is het beleid dat hierin wordt gehanteerd?

Aangifte gaat inderdaad via ons. De inrichting doet aangifte, maar Veiligheid regelt dat.

Volgens mij doen we als inrichting aangifte bij aanwezigheid van meer dan vijf gram hasj. Bij harddrugs is het afhankelijk van de hoeveelheid; duidt het op eigen gebruik of handel? Als het een hoeveelheid is die geassocieerd wordt met handel, dan doen we aangifte.

De gedetineerde krijgt een rapport aangezegd en daar worden de drugs bijgevoegd. Dan komt een directielid om de gedetineerde te horen en krijgt hij of zij de drugs overgedragen. We bewaren alle drugs in een kast en eens in de zoveel tijd wordt deze kast geleegd door de politie. Als we veel drugs hebben aangetroffen, bellen we de politie meteen.

Waar denkt u dat er punten ter verbetering zitten in het beleid?

Ik ben van mening dat iedereen, ook gedetineerden, verantwoordelijk is voor zijn of haar daden. Ik ben een tegenstander van drugs binnen de muren van de inrichting. Het is een invloedbepalend middel en kan voor onrust zorgen. Ik vind dat we er consequent mee om moeten gaan.

Wij kunnen als inrichting geen maatwerk regelen, wij zijn een gevangenis. We zijn een uitvoeringsorganisatie. De politiek bepaalt het beleid dat wij moeten voeren.

Behandeling van een drugsverslaving is vanuit de invalshoek van Veiligheid ongewenst.

UITWERKING INTERVIEW DIRECTIELID

Geïnterviewde	Directielid
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	29-11-2012
Tijdstip	16:45-17:30 uur

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Ik ben plaatsvervangend vestigingsdirecteur en dus directielid binnen PI Breda.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Ik handel de rapporten af die gedetineerden zijn aangezegd.

Welke punten van het beleid voert u zelf uit?

Het afhandelen van rapporten.

Welke elementen van het beleid legt u bij de verantwoordelijkheid van uw afdelingshoofden?

De afdelingshoofden organiseren de urinecontroles en celinspecties. Wanneer er bijvoorbeeld een vermoeden is van drugsgebruik, - bezit of -handel kunnen zij een urinecontrole of celinspectie uitvoeren. Een vermoeden kan er zijn wanneer personeel denkt drugs te ruiken, wanneer het door personeel of medegedetineerden wordt aangegeven of wanneer een gedetineerde opmerkelijk gedrag vertoont.

Hoe houdt u controle op de uitvoering van het beleid?

Het is niet zo dat de uitvoering van het beleid eens in de zoveel tijd geëvalueerd wordt. Dat doen we eigenlijk niet. Door de inhoud van beklagzaken kunnen we wel controleren of het beleid correct wordt uitgevoerd. Als er punten naar voren komen in een beklagzaak kunnen we daar iets aan doen.

Wat doet u aan preventie in het kader van drugsontmoediging?

De invoer van kleding wordt bijvoorbeeld gecontroleerd, het bezoek wordt gecontroleerd, een inzet met drugshonden wordt eens in de zoveel tijd gerealiseerd, we ontzeggen bepaald bezoek toegang tot de inrichting wanneer zij zijn gepakt met contrabande.

Er wordt volgens mij geen actieve voorlichting gegeven over het drugsontmoedigingsbeleid door de PIW'ers. De huisregels voorzien in wat wel en wat niet geoorloofd is binnen de inrichting.

Tijdens het horen van de gedetineerde, als deze een rapport heeft, geef ik aan dat wat hij heeft gedaan niet mag en dat de straf per keer op blijft lopen. Op die manier probeer ik de gedetineerde ook zo ver te krijgen dat hij het niet nog een keer doet.

Wat doet u aan controle in het kader van drugsontmoediging?

Daarvoor hebben we bijvoorbeeld de urinecontroles en de celinspecties.

Hanteert u een aangiftebeleid? Wat houdt dit beleid in en wat is uw mening hierover?

Ja, bij aanwezigheid van een bepaalde hoeveelheid drugs wordt er aangifte gedaan. Een bepaalde hoeveelheid harddrugs levert ook aangifte op. Ik ben van mening dat er wel een bepaalde hoeveelheid nodig is om aangifte te kunnen doen.

In het beleid van DJI staat dat er bij meer dan 0,5 gram harddrugs aangifte dient te worden gedaan. Maar ook bij aanwezigheid van twee pilletjes doe ik geen aangifte, want wat wordt er uiteindelijk met die aangifte gedaan? Als we elke keer aangifte zouden moeten doen, is het niet meer te overzien, dan moeten we zo vaak aangifte doen. Bovendien doet de politie dan niets met al die aangiftes, omdat daar geen tijd voor is.

De post-afdeling valt binnen uw portefeuille. Kunt u vertellen hoe de post gecontroleerd wordt op contrabande?

Nee, dat kan ik je niet vertellen.

Wordt geprivilegieerde post ook gecontroleerd op contrabande?

Ik heb dat zelf nog nooit gedaan. Ik heb nog nooit geprivilegieerde post geopend, ook niet in het bijzijn van de gedetineerde waarvoor de post is bedoeld.

Hoe zorgt u ervoor dat u op de hoogte blijft van de laatste ontwikkelingen op het gebied van drugsontmoediging?

Wanneer er iets verandert op het gebied van drugsontmoediging, ontvangen we een circulaire van het hoofdkantoor. Ook blijven we op de hoogte door uitspraken van de RSJ. Je kunt belangrijke uitspraken of onderwerpen ook zelf aankaarten bij het hoofdkantoor. Dan kunnen zij het weer terugkoppelen.

Hoe zorgt u ervoor dat het overige personeel daarvan op de hoogte blijft?

Dat doen we via het Midden Kader Overleg. Wij lichten de afdelingshoofden en teamleiders in en zij lichten hun personeel weer in. Zo geven we het aan elkaar door.

Wat vindt u van het sanctiebeleid met betrekking tot bezit, gebruik en handel van drugs?

Ik ben van mening dat het sanctiebeleid geen effect heeft. Het is enkel bedoeld om de situatie te beheersen. We straffen de gedetineerden repressief. De gedetineerden nemen de consequenties voor lief; ze aanvaarden de risico's die ze lopen.

Je moet natuurlijk wel wat doen, maar het ontmoedigt de gedetineerden niet en dat is erg jammer.

Ik denk dat er meer voorlichting plaats moet vinden over drugsgebruik en de risico's daarvan, maar ook wat je er tegen kunt doen. Ook moet er meer onderzoek worden gedaan naar de redenen waarom iemand drugs gebruikt. Er moeten plannen op worden gezet om gedetineerden te helpen af te kicken van de drugs.

Ik denk niet dat harder straffen helpt. Het probleem zal er altijd blijven.

Ook moeten er goede contacten komen met verslavingsinstellingen, zoals Novadic Kentron. Het moet de bedoeling zijn dat de behandeling voor verslaafden binnen in de inrichting al begint en dat deze behandeling later wordt doorgezet. Ondanks dat kun je het gebruik nooit uitbannen.

Ik weet ook niet of de "optelling" van de straffen correct gebeurd. Het is zo dat als je voor de tweede keer gepakt wordt met drugs, je straf hoger uitvalt. Ik denk alleen dat hier in Breda enkel de positieve uitslagen van urinecontroles bij elkaar worden opgeteld. Maar als iemand een keer is gepakt op het gebruik van harddrugs en vervolgens wordt gepakt op het bezit van harddrugs, weet ik niet of die twee situaties bij elkaar worden opgeteld en dat zou wel moeten. Daar moeten we wel rekening mee houden. Alle overtredingen die te maken hebben met harddrugs (of softdrugs) moeten bij elkaar worden opgeteld.

Wat is uw rol in dit sanctiebeleid?

Ik leg sancties op en eens in de zoveel tijd evalueren we het sanctiebeleid. Dan passen we het aan als dat nodig is.

Hoe bepaalt u welke sanctie passend is?

De sanctierichtlijn is helder, daar houd ik me dan ook aan. Ik zou niet inzien waarom ik daar vanaf zou moeten wijken als iemand drugs in zijn bezit heeft of heeft gebruikt.

In welke gevallen kiest u ervoor een verlof of meerdere verloven van een gedetineerde in te trekken? Hoe bepaalt u het aantal in te trekken verloven?

Dat doe ik niet in de straf. Ik leg nooit als bijkomende straf op dat iemands verlof wordt ingetrokken. Wanneer een verlof wordt aangevraagd door de gedetineerde, houden we wel rekening met opgelegde straffen.

Ik weet niet of iemands verzoek tot verlof twee maal kan worden afgewezen voor hetzelfde feit, ik weet niet of dat gebeurt.

Waar denkt u dat er punten ter verbetering zitten in het beleid?

Of de naam 'drugsontmoedigingsbeleid' moet veranderd worden, of er moet daadwerkelijk iets gedaan worden aan ontmoediging. Maar als we iets aan ontmoediging moeten doen, moeten we daar ook wel de interventies voor hebben.

UITWERKING INTERVIEW MEDEWERKER INKOMST/VISITATIE

Geïnterviewde	BAD-meester en bewaarder/BAD-meester
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda (BAD mannen)
Datum	30-11-2012
Tijdstip	09:30-12:30 uur

Ik heb met twee medewerkers van het BAD gesproken, dat is de plek waar de mannelijke gedetineerden binnenkomen en worden aangemeld. Één van de twee medewerkers is ook werkzaam als bewaarder (bewa) en kan daar dus ook het nodige over vertellen.

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Als BAD-meesters zitten wij altijd hier, bij het BAD. Als bewa wisselen we van post.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Als we bij BAD zitten, hebben we te maken met urinecontroles voor de nulmeting. Voor de uitkomst van deze controle kan een gedetineerde niet gestraft worden. Deze urinecontrole is bedoeld om de waarden vast te stellen bij binnenkomst van de inrichting. Het is de bedoeling dat die waarden, als er drugssporen aanwezig zijn in de urine, na aankomst in de inrichting dalen.

Ook visitatie gebeurt wanneer een nieuwe gedetineerde binnenkomt. We controleren dan of ze geen contrabande mee naar binnen nemen. Het komt regelmatig voor dat ze iets van drugs of dergelijke bij zich hebben. Dat nemen we dan in.

Daarnaast fouilleren we hier altijd; bij nieuwe gedetineerden, maar ook bij gedetineerden die terug komen van lichting en transport. Bij lichting zijn ze naar het politiebureau geweest voor verhoor. Bij transport zijn ze naar de rechtbank geweest.

Wanneer de gedetineerde terugkomt van een lichting, wordt hij ook gevisiteerd. Bij transport gebeurt dit niet. Bij de rechtbank zitten ze namelijk in de cel tot hun zaak wordt behandeld.

De gedetineerden komen niet met anderen in aanraking.

Nieuwe gedetineerden leveren al hun spullen in als ze binnen komen; sieraden, telefoons, waardevolle papieren, etcetera. Die worden voor hen bewaard en verzegeld. De verzegeling wordt pas verbroken in bijzijn van de gedetineerde. Wij controleren alle spullen die ze wel mee naar binnen mogen nemen.

Welke mogelijkheden biedt uw functie om de gedetineerde op contrabande te controleren?

Wat wij dus toepassen is het uitvoeren van een urinecontrole, fouilleren, visiteren, het controleren van spullen.

De huisregels rijken wij niet uit, die liggen op cel. Wij zorgen in principe ook niet voor de voorlichting van gedetineerden. De gedetineerde krijgt een intakegesprek met een PIW'er op cel. Wij hebben daar geen rol in.

Op welke momenten werkt u samen met andere collega's, wanneer we het hebben over werkzaamheden gerelateerd aan contrabande?

We werken altijd samen, we doen nooit iets alleen. Veiligheid gaat boven alles. Als de telefoon gaat, laten we hem rinkelen.

Meestal zijn we alleen met mannen, zo af en toe valt er een vrouwelijke collega in. We zijn altijd met minimaal twee personen, in de middag met drie personen.

Wanneer past u de interventies toe?

Bij de binnenkomst, de inkomst van nieuwe gedetineerden. Daarna komen ze hier niet meer terug. Als ze op transport gaan of worden gelicht, gaat dat ook via hier, maar dan doorlopen ze niet het hele inkomsten gebeuren.

Wij doen éénmalig een visitatie en wij voeren alleen de urinecontrole voor de nulmeting uit. Andere urinecontroles en visitaties vinden op andere locaties plaats. Hier kan een gedetineerden ook nog niet gestraft worden voor de uitslag van zijn urinecontrole.

Wat doet u op het moment dat u contrabande bij de gedetineerde aantreft? (aangifte?)

We maken een schriftelijk verslag van hetgeen we hebben aangetroffen. Een schriftelijk verslag is iets anders dan een rapport. Meestal volgt er geen straf als wij hier iets aantreffen, sowieso niet als gevolg van een urinecontrole.

Als we een gebruikershoeveelheid drugs aantreffen, bewaren we dat in de preciosazak bij de andere waardevolle spullen. Een gebruikershoeveelheid is buiten de muren van de inrichting namelijk geoorloofd.

In de richtlijn 'celinspectie' gaat het over dagelijkse, bijzondere en uitgebreide celcontroles.

Kunt u me uitleggen wat het verschil is tussen deze celcontroles?

Dat kan ik wel kort vertellen. De dagelijkse celinspectie wordt door de PIW'er uitgevoerd. Zij controleren eigenlijk de veiligheid van de cellen. Kijken naar de ramen, inventaris. Zij controleren 'op het eerste oog'. De bijzondere celinspectie wordt uitgevoerd door BHV'ers, dat zijn bewa's. Daarbij wordt er gekeken naar de kleding van de gedetineerden, welke spullen hebben zij op cel, is er contrabande in de cel. Een dergelijke controle gebeurt op aanwijzen van de teamleider of via een lijst. Hoeveel cellen er wekelijks worden gecontroleerd, weet ik niet. Via de lijst gaat het steekproefsgewijs. De uitgebreide celcontrole wordt uitgevoerd door het IBT (Interne Bijstands Team) van de inrichting. Voor een dergelijke controle moet een reden zijn, of het moet een actie zijn. Bij een actie worden er heel veel cellen gecontroleerd. Dan wordt echt alles nagekeken.

Hoe zorgt u ervoor dat er bij de bijzondere celcontroles geen sprake is van willekeur?

Ik weet niet hoe vaak iemand aan de beurt is voor een bijzondere celcontrole. Dat gaat via een lijst met de celnummers erop.

Hoe controleert u de bezoekszaal?

Er is een formulier waarop staat wat er gecontroleerd moet worden en hoe ze dat moeten doen. De collega's die toezicht houden tijdens het bezoek zouden voor en na het bezoek de zaal moeten checken. Of dat gebeurt, weten we niet.

Wat voor scholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

Datgene wat in de opleiding zit.

UITWERKING INTERVIEW GEDETINEERDEN

Geïnterviewde	leden Gedetineerdencommissie
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Unit 1 Breda
Datum	30-11-2012
Tijdstip	16:00 – 16:40

Ik heb met vier leden gesproken van de gedetineerdencommissie in de Koepel, het Huis van Bewaring. Zij hadden wat uiteenlopende meningen. De één gebruikte weleens drugs en de ander niet. Dat verklaart wellicht dat ze er verschillend tegenover staan.

Wat weten jullie over het drugsontmoedigingsbeleid?
Daar weten we niet veel over.

Hoe ervaren jullie het drugsontmoedigingsbeleid?

Allereerst is het onzin dat we urinecontroles krijgen. Waarom moet dat nou? Wij zitten in het Huis van Bewaring, we zijn nog niet veroordeeld en worden misschien wel niet veroordeeld. Als drugs iemand kunnen helpen, iemand geestverruimend maken, laat dat dan gewoon. Iemand's vrijheid daarin afnemen is verkeerd. Normaal gebruik, dus geen misbruik, zou mogelijk moeten zijn. Het kan voor een betere omgang zorgen. Sommige mensen hebben een jointje nodig om rustig te worden, dan zijn ze een stuk makkelijker in de omgang. Het is al zo zwaar hier in de inrichting, want je bent altijd afhankelijk van anderen. Ook is het niet eerlijk dat mensen een methadonprogramma mogen volgen. Je moet geen onderscheid maken tussen mensen. Waarom kan de één wel geholpen worden en de ander niet? Als ik aan heroïne verslaafd zou zijn, zou ik methadon krijgen en me een stuk beter voelen, maar omdat ik liever blow, krijg ik niks. Waarom zij wel?

De ontwenningsverschijnselen van heroïne zijn heel ernstig, die mensen worden dan heel ziek. Daar moet toch iets aan gedaan worden?

Ja, dat is wel zo, maar zorg er dan voor dat zij dat in een andere ruimte krijgen. Nu wordt er onderscheid gemaakt. Als ik niet zie dat zij methadon krijgen, is het anders. Ik wil er niet mee geconfronteerd worden.

Ik vind het niet zo hygiënisch. Ik zeg niet dat alle heroïnegebruikers vies zijn, maar ik vind het niet zo fijn als mijn buurman allemaal heroïnespuiten heeft gezet.

Aan de andere kant is het ook je eigen risico of je drugs wilt gebruiken binnen de muren of niet. Het staat in de huisregels dat het niet mag. Maar wat als je nu onschuldig wordt bevonden door de rechter? Dan heb je hier voor niks gezeten. Buiten de inrichting mag je blowen en binnen niet.

Urinecontroles helpen toch niet. En als je drugs wilt gebruiken, doe je het toch wel. Wat maakt die paar dagen afzondering op cel dan uit. Ja, dan halen ze je tv-kabel weg. Dan pak je toch twee vorken en een kuipje boter en heb je weer tv. Die straffen maakt me niet uit, als ik het wil, doe ik het. Maar een urinecontrole is wel vervelend voor degene die niet roken (blowen), want zij moeten ook steeds die controles ondergaan, terwijl ze nooit iets gebruiken of gebruikt hebben.

Die camera's en die slang bij de bezoekszaal helpen ook niet hoor. Er is altijd wel een manier om het hier binnen te krijgen.

Hoe ervaren jullie de voorlichting die jullie krijgen over het drugsontmoedigingsbeleid dat binnen PI Breda geldt?

Wij krijgen daar helemaal geen voorlichting over. Het enige dat we krijgen, zijn de huisregels. Wij zitten al een aantal maanden binnen en weten er niets van af.

Lichten jullie de personen die jullie komen bezoeken in over het drugsontmoedigingsbeleid?

Nee dat doen we niet. Maar we mogen ons bezoek bijvoorbeeld niet aanraken. Nou als mijn vriendin komt, geef ik die gewoon een zoen. Je gaat mij niet vertellen dat ik dat niet mag hoor. Dat maakt me niet uit dat ik dan gestraft wordt. Er wordt niet altijd iets van gezegd, dat ligt eraan welke personen toezicht houdt.

Wat zouden jullie graag anders zien binnen het drugsontmoedigingsbeleid?

De manier waarop je wordt behandeld is erg belangrijk, de bejegening. Sommige PIW'ers doen van "ik heb de sleutel". Dan kun je toch verwachten dat ik ook moeilijk doe. De houding van het personeel is belangrijk, het is al erg zat dat we hier zitten. We willen gewoon gerespecteerd worden. PIW'ers moeten je niet het gevoel geven dat je vast zit, ze moeten je niet veroordelen. Je moet iemand eerst leren kennen voor je over ze oordeelt.

Wat is jullie mening over het sanctiebeleid dat PI Breda hanteert wanneer iemand wordt betrap op gebruik, bezit of handel van drugs?

Dat sanctiebeleid maakt echt geen indruk. Als je wilt gebruiken, doe je dat gewoon. Dan schrikken die sancties je niet af hoor.

Bovendien, straf is straf, klaar. Het maakt mij niet uit.

Wat zouden jullie graag anders zien binnen het sanctiebeleid?

Het zou mooi zijn als mensen worden geholpen in plaats van bestraft. Ik denk dat er best wat mensen zijn die van hun drugsgebruik af willen komen. Die mensen moeten geholpen worden daarin.

UITWERKING INTERVIEW PIW'ER

Geïnterviewde	penitentiair inrichtingwerker inkomstenafdeling
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	03-12-2012
Tijdstip	14:10 – 14:40 uur

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Ik ben penitentiair inrichtingwerker op de eerste ring in de Koepel. Dat is de inkomstenafdeling van het Huis van Bewaring.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Ik regel de urinecontrole; die zeg ik aan en ik geef de uitslag. De daadwerkelijke urinecontrole wordt door de bewa uitgevoerd.

Wij voeren wekelijks een celinspectie uit. Die wordt inderdaad dagelijkse celinspectie genoemd. In de instructie staat volgens mij dat die twee maal in de week moet plaatsvinden, maar wij doen hem meestal wekelijks. Alles over die celinspectie leg ik vast in een rapportage. Ik kijk naar de hygiëne, het hang- en sluitwerk, de ramen, etcetera. We doen die inspectie voor de veiligheid, maar ook om het gedrag van de gedetineerde te onderzoeken: is de gedetineerde hygiënisch?

Als de gedetineerde terugkomt van het bezoek fouilleren we hem altijd. Voordat de gedetineerde naar het bezoek gaat, moet hij door de detectiepoort. Visitatie na bezoek vindt plaats als het scherm rood kleurt. De gedetineerde drukt op een knop. Wanneer het scherm groen kleurt, mag hij doorlopen, kleurt het rood dan wordt hij gevisiteerd. Dit systeem zorgt ervoor dat het steekproefsgewijs is. Als de gedetineerde naar het bezoek gaat, letten we op de kleding die hij draagt. Hij mag bijvoorbeeld geen trainingsbroek aan, omdat hij daar gemakkelijk spullen in weg kan stoppen.

Welke mogelijkheden biedt uw functie om de gedetineerde op contrabande te controleren?

Dat is dan het uitvoeren van een urinecontrole, de dagelijkse celinspectie, fouillering en visitatie.

Op welke momenten werkt u samen met andere collega's, wanneer we het hebben over werkzaamheden gerelateerd aan contrabande?

Een celinspectie kan alleen. We doen het in koppeltjes, maar pakken meestal ieder een cel. In principe is de gedetineerde dan niet in de cel aanwezig. Er zijn blokken gereserveerd voor celinspectie, maar vaak doen we het wanneer we tijd hebben.

Wat doet u op het moment dat u contrabande bij de gedetineerde aantreft?

Dan maak ik een rapport op. Wij doen zelf geen aangifte. Het rapport wordt door iemand anders afgehandeld, dat doe ik niet. Volgens mij wordt er bij een bepaalde hoeveelheid drugs aangifte gedaan.

Hoe weet je zeker dat de contrabande die je aantreft tijdens een celinspectie van de desbetreffende gedetineerde is? Door de flinke doorstroming kan dit ook van de vorige gedetineerde zijn die in die cel heeft gezeten.

Als een gedetineerde weg gaat uit de cel, maakt de reiniger de cel helemaal schoon. De reiniger haalt alle spullen die niet bij de standaard inventaris horen weg. Hierbij kun je denken aan eten dat is achtergebleven. De cel wordt standaard opgeleverd. Dit controleren we altijd.

Mochten we toch contrabande vinden als de nieuwe gedetineerde intrek in de cel heeft genomen, dan wordt deze toch gestraft. Als je het zo bekijkt, is dat wel raar ja.

Maar die gedetineerde tekent voor zijn cel bij de PIW'er en is dus verantwoordelijk voor wat er zich op zijn cel bevindt.

Wat als de reiniger contrabande aantreft en dit meeneemt naar zijn eigen cel?

Ja, dat kan. Reinigers worden wel zorgvuldig geselecteerd. Niet iedereen kan zomaar reiniger worden. We kijken of de potentiële reiniger overwicht heeft in de groep. Het moet niet zo zijn dat de reiniger zich laat onderdrukken om bepaalde dingen te doen, zoals spullen ergens meenemen. We kijken dus goed of iemand geschikt is als reiniger.

Hoe voert u de urinecontrole uit?

Ik voer de daadwerkelijke urinecontrole niet uit, dat doet de bewa. Ik zeg de urinecontrole de avond vooraf aan. Wie een controle krijgt, wordt bepaald door een programma. Ik druk op de F9 toets en dan verschijnen de celnummers in beeld van de personen die een urinecontrole dienen te krijgen. Het gaat dus op celnummer, niet op naam.

Na één à twee dagen krijgen we de uitslag door via de mail. Alle uitslagen van de urinecontroles voor de hele inrichting staan daarin, dus je moet zelf uitzoeken welke uitslagen voor jouw afdeling gelden.

Wat vindt u ervan dat de urinecontrole de avond vooraf wordt aangezegd?

Ik denk dat dat wel beter is. Als je ze de ochtend erop gaat halen, zonder aankondiging, kan het zijn dat de gedetineerde net naar het toilet is geweest. Ze hebben vier uur de tijd om urine af te staan, dat kan dan lastig worden. Ook is het een stuk vriendelijker als je het de avond vooraf aanzegt.

Krijgen de gedetineerden voorlichting over het drugsontmoedigingsbeleid?

Nee, dat krijgen ze niet. Ze krijgen de huisregels waar in staat wat wel en niet mag. Bij de rapportaafdoening wordt hen ook verteld wat de consequenties zijn als ze nog een keer worden gepakt.

Hoe worden de gedetineerden geïnformeerd over begeleidings- en behandelmogelijkheden bij drugsgebruik of –verslaving?

Dat worden ze niet door ons. Misschien gebeurt dat door de medische dienst?

Wat voor scholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

In de basisopleiding heb ik verslavingszorg gehad.

Wat voor bijscholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

Dat krijg ik niet. Veranderingen horen we via het teamoverleg of via het afdelingshoofd.

Bij de naam drugsontmoedigingsbeleid denk je aan het ontmoedigen van gebruik, bezit en handel van drugs. Vind je dat dit voldoende gebeurt?

Nee, ik vind niet dat dat het geval is. We treden meer op als een schoolmeester. Er zijn regels die een soort muurtjes bouwen waardoor drugs buiten de inrichting blijven. Maar we doen niets aan de oorzaak van het probleem. We willen alleen de drugs buiten houden. Je weet ook wie er wel en wie er niet gebruiken. Dat zie je ook aan het gedrag van de personen. Je merkt dat ze rustig zijn als ze wat hebben gebruikt. Dan heb je er geen last van. Als ze niet gebruiken, dan worden ze lastig.

Ik denk niet dat het probleem zozeer bij de harddrugs ligt. We vinden weleens pillen hoor, maar als je hier harddrugs gebruikt, lijkt het mij dat je helemaal gaat stuiteren in die kleine cel. Dat kunnen veel mensen helemaal niet gebruiken. Het zijn voornamelijk softdrugs, want daar worden ze rustig van.

Wanneer er ineens veel meer medicatie nodig is binnen de inrichting, weet je dat er weinig drugs binnen zijn. Als er minder medicatie nodig is, zijn er meer drugs binnen.

Wat vindt u van het methadonprogramma dat sommige gedetineerden kunnen volgen. Vind je dat eerlijk ten opzichte van andere gedetineerden?

Nou, ik denk dat er wel een verschil zit tussen heroïneverslaafden en softdrugsverslaafden. Bij een heroïneverslaving zijn de onthoudingsverschijnselen lichamelijk, het is ook een lichamelijke verslaving. Softdrugs zijn meer geestelijk verslavend.

Wat vindt u van het drugsontmoedigingsbeleid binnen PI Breda?

Ik vind dat het niet heel duidelijk is.

Wat vindt u van het sanctiebeleid?

Ik vind het dat het sanctiebeleid niet toeziet op notoire gebruikers. Hen interesseert het echt niet of ze een sanctie krijgen opgelegd of niet. Ik zou alleen niet weten hoe het anders kan.

Waar denkt u dat er punten ter verbetering zitten in het beleid?

Ik zou niet weten hoe het anders kan. Ik moet me als een schoolmeester gedragen. Het is eigenlijk niet eerlijk, want waarom gedoog je buiten wel drugsgebruik en binnen niet? Dat moet je wel gelijk stellen aan elkaar.

UITWERKING INTERVIEW AFDELINGSHOOFD

Geïnterviewde	Afdelingshoofd
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	05-12-2012
Tijdstip	09:00 – 09:40 uur

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Ik ben afdelingshoofd van de EZV (Extra Zorg Voorziening) afdeling.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Bij de sanctionering van gedetineerden. We observeren het gedrag van gedetineerden op de afdeling. Dat doen de PIW'ers, maar dat doe ik zelf ook. Ik laat me informeren door PIW'ers over de gedetineerden. We bespreken de gedetineerden wekelijks.

Op mijn afdeling worden urinecontroles uitgevoerd. We fouilleren en visiteren als het nodig is. Er worden celinspecties uitgevoerd en er wordt weleens een inzet met drugshonden georganiseerd.

Welke punten van het beleid voert u zelf uit?

Ik wil op de hoogte worden gehouden van de dingen die spelen. Ik voer zelf geen controles uit, maar wil wel weten wat er gebeurt.

Welke punten van het beleid legt u bij de verantwoordelijkheid van uw personeel?

Zij vragen de urinecontroles aan en zeggen de uitslag ervan aan. De urinecontrole zelf wordt door de bewa's uitgevoerd. Zij voeren de dagelijkse celinspecties twee maal per week uit.

Hoe houdt u controle op de uitvoering van het beleid?

Ik check of de interventies worden gepleegd. Ik kan bijvoorbeeld de celcontrolelijsten nakijken. Die controleer ik dan op inhoud, wat is er gecontroleerd, en op aantal, hoeveel cellen zijn er gecontroleerd. Via de mail krijgen wij de uitslagen van de urinecontroles vanuit het laboratorium toegestuurd. Die kan ik ook nakijken. Over het daadwerkelijk uitvoeren van de urinecontrole oefen ik geen controle uit, de bewa voert de urinecontrole namelijk uit en die valt onder een teamleider.

Ik praat met mijn medewerkers en vraag hen wat ze graag anders zouden willen zien. Ze geven bijvoorbeeld weleens aan dat bepaalde formulieren gebruiksvriendelijker kunnen zijn. Dan passen we die aan.

Hoe worden de gedetineerden voorgelicht over het drugsontmoedigingsbeleid?

Zij krijgen geen specifieke voorlichting daarover, dat is aan de inkomstenafdeling; vlak en ring 1 in de Koepel. De gedetineerden krijgen wel de huisregels.

Volgens mij zijn er sinds twee à drie weken mensen van Novadic Kentron binnen in de inrichting. Als de gedetineerde bij de medische dienst aangeeft dat hij een drugsverslaving heeft, kan hij doorgestuurd worden naar iemand van Novadic Kentron.

Ik denk niet dat het aanbieden van hulp in de inrichting voor een verslaving zin heeft, omdat die mogelijkheid er niet is. Wij kunnen nog geen hulp bieden. We kunnen moeilijk vragen of iemand geholpen wil worden van zijn verslaving af te komen als we de juiste zorg daarin niet kunnen bieden.

Welke mogelijkheden biedt uw functie om de gedetineerde op contrabande te controleren?

Het uitvoeren van een urinecontrole, een celinspectie, een visitatie, fouilleren.

Hanteert u een aangiftebeleid? Wat houdt dit beleid in en wat is uw mening hierover?

Ja, we doen aangifte bij een bepaalde handelshoeveelheid. Als een gedetineerde veel drugs in zijn bezit heeft, duidt dat op handel.

Ik kan zelf aangifte doen of dat gaat via de teamleiding. Ik vind het doen van aangifte wel heel goed, maar ik heb er zelf geen ervaring mee.

Het drugsontmoedigingsbeleid van DJI beschrijft dat een urinecontrole uitgevoerd mag worden wanneer er een vermoeden bestaat dat de gedetineerde drugs heeft gebruikt.

Wanneer is er sprake van een vermoeden?

Een vermoeden moet je altijd motiveren. Je moet altijd motiveren waarom je een bepaalde interventie gebruikt. De lucht die vanuit een cel komt kan al voldoende aanleiding zijn.

Wanneer je contrabande bij een gedetineerde aantreft, is dat ook voldoende.

Hoe zorgt u ervoor dat urinecontroles en bijzondere celinspecties steekproefsgewijs plaatsvinden?

Voor het aanzeggen van een urinecontrole gebruiken we een programma. Als we dat excelbestand openen wordt er een celnummer weergegeven. De persoon in die cel krijgt een urinecontrole. Een PIW'er heeft dat programma ontworpen en er een speciale formule ingebouwd. Per dag wordt er één urinecontrole steekproefsgewijs uitgevoerd. Dit waren er eerst drie, maar nu nog één. Het verloor zijn effectiviteit. Het was meer controleren omdat het moest.

De celinspecties worden uitgevoerd aan de hand van een cellijst. Die is voor elke afdeling op maat gemaakt. Twee keer per week wordt elke cel geïnspecteerd. Daarbij wordt gelet op de punten die op die lijst staan. De PIW'ers mogen zelf weten wanneer ze de cellen inspecteren, als het maar twee maal in de week gebeurt en als ze de lijst hanteren. Het gebeurt dus niet op vaste dagen en tijdstippen.

Hoe zou u het vinden als de urinecontrole niet meer de avond vooraf wordt aangekondigd?

Ik vind dat het aanzeggen van de urinecontrole de avond vooraf de gedetineerde zekerheid biedt. Zo weten zij dat ze de dag erop gecontroleerd worden.

Ik denk niet dat het tot verschil zal leiden als de gedetineerde de urinecontrole niet krijgt aangezegd. Ik denk niet dat er dan minder fraude gevallen zullen zijn.

Het is ook veranderd. Eerst hoefden we de urinecontrole niet vooraf aan te zeggen, nu wel. De wet zegt dat dat moet.

Hoe worden gedetineerden geïnformeerd over de begeleidings- en behandelmogelijkheden bij drugsgebruik of -verslaving?

Als ze vragen hebben, worden die beantwoord. Ze kunnen op de afdeling folders in de folderrekken vinden. Via de MMD (medewerker maatschappelijke dienstverlening) en de afdeling krijgen ze informatie, maar ook via de reclassering en de psycholoog.

Wat vindt u van het sanctiebeleid met betrekking tot bezit, gebruik en handel van drugs?

Ja ik volg de richtlijn die is opgesteld binnen PI Breda. Ik leg geen sancties op, dat doet de directie. Ik adviseer de directie wel in de sanctie die zij opleggen. Ik vind dat je ook moet kijken naar de reden waarom iemand bijvoorbeeld drugs gebruikt. Weet die persoon wel waar hij precies mee bezig is, is het hem wel aan te rekenen?

Wat vindt u van het sanctiebeleid met betrekking tot bezit, gebruik en handel van drugs?

Ik vind het sanctiebeleid prima zoals het is. Het is helder en duidelijk. Het werkt ook zeker wel, absoluut. Of het afschrikt ligt eraan hoe je het beleid hanteert. Het heeft bijvoorbeeld geen zin om een psychotisch persoon in de strafcel te plaatsen. Je moet wel weten waarom de gedetineerde een bepaald ding doet. Waarom heeft de gedetineerde drugs gebruikt? Weet hij wel precies wat hij doet? Zo kun je bepalen of een bepaalde sanctie effectief is.

Wordt een gedetineerde weleens gesanctioneerd met overplaatsing?

Dat wordt niet meer zo genoemd. De gedetineerde kan wel een individueel begeleidingsplan opgelegd krijgen. Hierbij wordt hij in afzondering geplaatst in afwachting van overplaatsing. Dit komt echter niet vaak voor. Als we alles uit de kast hebben gehaald om iemand te stabiliseren, kan hiervoor gekozen worden. Het kan nodig zijn om een iemand over te brengen naar een "schone" omgeving.

Hoe zorgt u ervoor dat u en uw medewerkers op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen op het gebied van drugsontmoediging?

Nieuwe informatie deel ik met hen via de mail en via het teamoverleg. Dan zetten we de mededelingen op de agenda.

Ik heb een presentatie van het laboratorium geregeld voor de medewerkers. Dan krijgen ze uitleg over de urinecontrole en wat er precies wordt gecontroleerd. Naast dat is er geen specifieke bijscholing op het gebied van drugsontmoediging.

De medewerkers op mijn afdeling krijgen ook een EZV opleiding. Hierbij krijgen zij les in gedragsstoornissen en verslavingen. Daar worden drugs wel besproken.

Gedetineerden droegen aan dat zij het fijn zouden vinden dat methadongebruikers worden afgezonderd van de niet-methadongebruikers. Dit omdat zij het vervelend vinden geconfronteerd te worden met het feit dat de onthoudingsverschijnselen van de methadongebruikers wel worden onderdrukt en die van hun niet. Wat vindt u daarvan?

Daar heb ik nooit over nagedacht. Ik merk daar eigenlijk niets van, dat gedetineerden daar last van hebben.

Wij ondervinden meer hinder door het rookgedrag van gedetineerden. Vaak doen zij alles voor tabak; ze kijken in de containers, schrapen over de vloer, stelen tabak. Dat zorgt voor meer overlast dan drugsgebruik.

Vindt u dat het beleid binnen de inrichting gelijk moet zijn aan het beleid buiten de inrichting? Kortom: is het niet vreemd dat mensen buiten de muren wel mogen blowen en binnen de muren niet?

Nee, dat vind ik niet raar. Ik vind het goed dat het binnen de muren niet mag, anders zouden we alcoholgebruik ook toe moeten staan. Daar hoor je niemand over klagen. Het zou niet gekker moeten worden als we drugsgebruik binnen de muren toestaan.

Ik vind dat we een omgeving moeten zijn die het leven van de gedetineerden kan stabiliseren. Er zijn wel meer gebouwen waarin drugs en alcohol niet zijn toegestaan, niet alleen penitentiaire inrichtingen. We moeten de normen en waarden in stand houden. We moeten zorgen dat de gedetineerden terug gaan naar de basis, schoon.

We kunnen gedetineerden binnen van drugs onthouden, maar zij moeten zich buiten ook van drugs onthouden. Daar kunnen zij ook voor kiezen.

Waar denkt u dat er punten ter verbetering zitten in het beleid?

Op dit moment voeren we op mijn afdeling één urinecontrole steekproefsgewijs per dag uit. Dat waren er eerst drie, nu is het er één. Het moet wel effectief blijven. Je moet niet controleren omdat je per sé moet controleren.

Ik denk dat het goed is als we een drugshond op het terrein krijgen, bij de portier bijvoorbeeld. Een drugshond kan preventief werken. We kunnen dan bijvoorbeeld één keer per week een controle organiseren. Daar zijn we nu nog niet mee bezig.

UITWERKING INTERVIEW MEDEWERKER MEDISCHE DIENST

Geïnterviewde	Medische dienst
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	05-12-2012
Tijdstip	14:00 – 14:35 uur

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Ik werk bij de medische dienst in de Koepel, dat is het Huis van Bewaring.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Ik werk niet met het drugsontmoedigingsbeleid. Ik verstrek wel methadon aan heroïneverslaafden en spreek gedetineerden als zij daar een spreekbriefje voor invullen. Soms vragen ze dan om slaapmedicatie, omdat ze bijvoorbeeld moeilijk slapen omdat ze geen wiet of hasj kunnen roken.

Ik werk niet mee met de urinecontroles, visitaties, etcetera. Wij zijn voor het medische. Er zijn periodes dat er veel spreekbriefjes binnen komen, dan weet je dat er weinig drugs in de inrichting zijn. Gedetineerden vragen dan om slaapmedicatie. Als er weinig briefjes komen, weet je dat er meer drugs binnen zijn. Maar als een gedetineerde geen geld heeft om drugs van een ander over te nemen, vragen ze ook om slaapmedicatie. Ze zeggen dat soms ook eerlijk. Ik vertel dat dan niet door, want ik heb een vertrouwensband met de gedetineerde.

Hoe is de verslavingszorg binnen de inrichting geregeld?

Sinds anderhalve maand loopt er iemand van Novadic Kentron in de inrichting. Die persoon komt één keer in de week voor ongeveer drie personen. Die personen komen in contact met Novadic Kentron via de medische dienst en de psycholoog. Zij sturen de gedetineerde door naar aanleiding van het PMO (Psychisch Medisch Overleg).

De gedetineerde komt dus in aanraking met iemand van Novadic Kentron. Deze persoon ziet de gedetineerde tijdens detentie en begeleidt hem in de verslaving. Na detentie kan de gedetineerde via Novadic Kentron verder afkicken.

Hoe worden gedetineerden begeleid en behandeld in hun verslaving?

Als de gedetineerde bijvoorbeeld al bekend is bij Novadic Kentron en hij volgt al een methadonprogramma, dan wordt dat programma hier voortgezet. Het kan ook zijn dat we zelf een programma opstarten. Mensen die verslaafd zijn aan heroïne worden echt doodziek als zij ineens niets meer krijgen. Het verstrekken van methadon is dan een onderhoudsbehandeling.

We bouwen de behandeling nooit uit onszelf af, dat doen we alleen op aangeven van de gedetineerde zelf. Hier kunnen ze dus niet verplicht worden de behandeling af te bouwen. Een behandeling met methadon kan een overdosis voorkomen. Als een gedetineerde in de inrichting geen methadon krijgt en zodra hij buiten komt weer zijn gebruikelijke dosis heroïne gaat gebruiken, kan dit leiden tot een overdosis. Bovendien is het onmenselijk om mensen met zulke ernstige onthoudingsverschijnselen te laten lijden.

Hoe lichten jullie gedetineerden voor?

Als gedetineerden meer informatie willen over een afkicktraject, verwijzen wij ze via het PMO door naar Novadic Kentron. Wij kunnen ze natuurlijk ook informatie geven.

De gedetineerden hebben een medische intake als zij de inrichting binnenkomen. Vooraf wordt door het parket of de politie ook al doorgegeven welke medicatie gedetineerden gebruiken. Zo zijn wij ook voorbereid.

Wat doet Novadic Kentron precies in de inrichting?

Sinds ongeveer anderhalve maand is er iemand van Novadic Kentron in de inrichting. Deze persoon komt één maal per week en spreekt dan drie à vier gedetineerden. Ik weet niet of deze dienst wordt uitgebreid. Ze hebben plannen voor binnen, in de inrichting, maar ze maken ook plannen voor de gedetineerden voor buiten de inrichting.

Is er veel vraag naar de hulpverlening van Novadic Kentron?

Niet iedereen wil afkicken. Er zitten veel notoire druggebruikers in de inrichting. We moeten wel zeker weten dat iemand écht iets wil doen aan zijn verslaving.

Wat doet u op het moment dat u contrabande bij de gedetineerde aantreft?

Dat komt niet voor, ze komen niet met spullen naar ons toe. Maar als wij weten dat ze iets hebben gebruikt, doen we daar niets mee. Of het moet om harddrugs gaan of het moet té ernstig zijn. We moeten erg zorgvuldig te werk gaan, want wij hebben een vertrouwensband met de gedetineerden. Die band is erg belangrijk. Wij zijn er om hun te helpen met medische problemen en dat weten ze, ze waarderen dat ook en we willen geen ruzie met ze. Als het te ernstig is, geef ik ook eerlijk aan dat ik daar melding van moet maken. Ik ben gewoon eerlijk tegen ze. Maar als een gedetineerde tegen mij zegt dat hij drugs heeft gebruikt, kan ik daar nog niets mee. Dan heb ik nog geen bewijsmateriaal, want dan zegt hij daarna gewoon dat hij dat nooit heeft gezegd.

Wat voor scholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

Ik heb scholing gehad over drugs en verslaving.

Wat voor bijscholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

Ik mag kiezen in welk onderdeel ik bijscholing wil. Wij hebben een prikbord waar informatie op hangt over cursussen. We moeten een bepaald aantal punten halen. Je kunt dan zelf kiezen welke cursussen je wilt volgen.

Gedetineerden geven aan dat ze het niet eerlijk vinden dat heroïnegebruikers methadon krijgen en bijvoorbeeld softdruggebruiker niets. Wat vindt u hiervan?

Bij heroïnegebruikers is er een medische reden om hen methadon te verstrekken. Bij gebruikers van wiet en hasj is die reden er niet. Heroïne geeft lichamelijk verschrikkelijke onthoudingsverschijnselen.

Denkt u dat het goed is dat methadongebruikers worden afgezonderd van niet-methadongebruikers?

Ik denk niet dat dat nodig is. Een softdruggebruiker kan even niet slapen wanneer hij niet meer kan gebruiken, maar heeft geen ernstige lichamelijke onthoudingsverschijnselen. Dat ze even niet kunnen slapen, is dan jammer. Er zit een verschil tussen wiet en heroïne.

Waar denkt u dat er punten ter verbetering zitten in het beleid?

Ik vind dat ze veel meer met drugshonden moeten controleren, dat werkt zo preventief. Als er een inzet van drugshonden is, is het muisstil in de koepel. Het is net of de gedetineerden weten dat ze er zijn. Dan hoor je de wc's doorspoelen, want ze willen natuurlijk van de contrabande af komen. Het kan echt werken om een hond bij de bezoekersingang te plaatsen. Dit schrikt mensen af. Dan zie je een hoop mensen terug naar hun auto lopen, omdat "ze iets zijn vergeten". Maar ook personeel moet vaker gecontroleerd worden. Ik vind dat helemaal niet zo verkeerd.

UITWERKING INTERVIEW PIW'ER

Geïnterviewde	penitentiair inrichtingwerker en IBT-commandant
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	06-12-2012
Tijdstip	10:00 – 10:40 uur

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Ik ben penitentiair inrichtingwerker op de derde ring in de Koepel. Dat is het Huis van Bewaring.

Bij welke werkzaamheden komt u in aanraking met het drugsontmoedigingsbeleid?

Bij het aanzeggen en verwerken van een urinecontrole, het uitvoeren van een celinspectie, fouilleren, visiteren, inzet drugshonden,

Welke mogelijkheden biedt uw functie om de gedetineerde op contrabande te controleren?

Ik kan een urinecontrole aanzeggen bij een vermoeden van drugsgebruik, ik kan een celinspectie uitvoeren, fouilleren en visiteren.

Als IBT voeren we weleens een grote spitactie uit. Daarbij worden zo veel mogelijk cellen grondig gecontroleerd, met een drugshond.

Op welke momenten werkt u samen met andere collega's, wanneer we het hebben over werkzaamheden gerelateerd aan contrabande?

Het aanzeggen van de urinecontrole en het uitvoeren van de dagelijkse celinspectie doe ik alleen. Het fouilleren en visiteren gebeurt altijd met een andere collega erbij, een mannelijke collega als het kan.

Wat doet u op het moment dat u contrabande bij de gedetineerde aantreft?

Dan nemen we de contrabande in beslag. Die doe ik dan in een preciosazak, die kun je goed afsluiten. Ik maak een rapport op en licht het afdelingshoofd dat piket heeft in. De preciosazak met de contrabande voeg ik bij het rapport en overhandig ik.

Wat doe je als je merkt dat een gedetineerde drugs heeft gebruikt?

Ik spreek de gedetineerde daarop aan of ik vraag een urinecontrole aan.

Hoe weet je zeker dat de contrabande die je aantreft tijdens een celinspectie van de desbetreffende gedetineerde is? Door de flinke doorstroming kan dit ook van de vorige gedetineerde zijn die in die cel heeft gezeten.

De gedetineerde is verantwoordelijk voor zijn cel. Alles wat zich in die cel bevindt, komt voor zijn verantwoordelijkheid. Ik heb nog nooit meegemaakt dat een gedetineerde zei dat de contrabande niet van hem waren, maar van de vorige celbewoner. Als dat zou gebeuren, dan is het de directeur die bepaalt wat daarmee wordt gedaan.

Ik neem alleen maar waar dat er contrabande in die cel ligt. Dat zijn de feiten.

Hoe bepaalt u bij welke gedetineerde een urinecontrole dient te worden afgenomen?

Wij gebruiken daar een nieuw programma voor. Dat is een excelprogramma. Dan druk ik op de F9 toets en dan verschijnt er een celnummer in beeld. De persoon in die cel krijgt die dag dan een urinecontrole. Per dag wordt er op onze afdeling één gedetineerde aan een urinecontrole onderworpen. We hebben 52 cellen op de afdeling.

Wat vindt u ervan dat de urinecontrole de avond vooraf wordt aangezegd?

Ik vind dat de gedetineerde gewoon 's ochtends bij het uitsluiten te horen moet krijgen dat hij een urinecontrole krijgt. Ik vind niet dat je dat de avond vooraf aan moet zeggen, dat kan best de ochtend van controle. Tijdens de wekronde ligt iedereen nog in zijn bed.

Krijgen de gedetineerden voorlichting over het drugsontmoedigingsbeleid?

Voorheen hadden we nog een DVA (drugsvrije afdeling). Voorlichting heeft nu geen zin naar mijn mening. Als ze drugs willen gebruiken, doen ze het toch wel. Je kunt ze wel straffen, maar je kunt er niets tegen doen. Die straffen nemen ze dan voor lief.

Gedetineerden krijgen wel de huisregels uitgereikt, maar verder krijgen zij geen voorlichting.

Hoe worden de gedetineerden geïnformeerd over begeleidings- en behandelmogelijkheden bij drugsgebruik of –verslaving?

Zij krijgen van mij in ieder geval geen informatie over behandeling en begeleiding bij hun verslavingen. Ik denk dat gedetineerden behandeling bij hun verslaving zullen gebruiken voor een beter verloop, een verheerlijking van hun periode in detentie. Ze kunnen dan bijvoorbeeld extra tijd krijgen voor sport of recreatie. Ze zullen alleen meewerken, omdat ze die extra's willen. Ze werken niet mee omdat ze écht van hun verslaving af willen.

Op de afdeling zijn we als PIW'er mentor van een groepje gedetineerden. Ik vind wel dat je als mentor meer informatie moet kunnen geven. Ik zou dus wel meer willen weten daarover, zodat ik ze kan stimuleren iets aan hun verslaving te doen.

Wat voor scholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

Ik heb verslavingsproblematiek gehad in de Basis Beroeps Opleiding en in de Vervolg Opleiding.

Wat voor bijscholing heeft u gehad op het gebied van drugsontmoediging?

Nee, ik krijg geen bijscholing.

Bij de naam drugsontmoedigingsbeleid denk je aan het ontmoedigen van gebruik, bezit en handel van drugs. Vindt u dat dit voldoende gebeurt?

Nee, het beleid zoals het er nu is ontmoedigt gedetineerden niet. Ja, ze scoren een keer positief bij een controle. Hun straf wordt na elke keer verhoogd. Als ze drie maanden niet zijn gepakt, beginnen ze weer bij de laagste straf. Ze vinden het niet erg om een aantal dagen op cel te zitten. Daar heb je ze echt niet mee.

Het zou goed zijn als we als mentoren meer handvatten hebben om de gedetineerden te informeren en motiveren. Die hebben we nu te weinig.

Waar gaat een intakegesprek met een gedetineerde over? Welke informatie wilt u dan allemaal verkrijgen?

Ik wil weten waarom ze hier zijn binnengekomen. Ik wil weten hoe het zit met de hygiëne, of ze willen werken, of ze bezoek willen ontvangen, of ze verslavingen hebben. Ik ga ze daarna observeren om te kijken wat voor personen het zijn. Of ze iets willen doen aan hun verslavingen, daar speel ik niet op in.

Wat vindt u van het methadonprogramma dat sommige gedetineerden kunnen volgen? Vindt u dat eerlijk ten opzichte van andere gedetineerden? Sommige gedetineerden zou liever hebben dat methadongebruikers van de rest worden afgezonderd, zodat ze er niet mee geconfronteerd worden. Ze vinden het onderscheid (methadon – softdrugs) oneerlijk.

Nou, ik begrijp dat niet zo goed. De verstrekking van methadon gebeurt in afzondering, niemand ziet dat.

Het methadonprogramma zoals het hier in Breda is, kan misschien anders. Ik weet dat gedetineerden in PI Vught hun methadonprogramma moeten afbouwen, in Breda kan dat alleen op eigen verzoek. Daarom willen veel gedetineerden naar Breda.

Wat vindt u van het sanctiebeleid?

Het sanctiebeleid is goed zo. Je kunt het ook niet veranderen, want het is gebaseerd op de wet.

Waar denkt u dat er punten ter verbetering zitten in het beleid?

Ik vind het mentorschap erg belangrijk, daar moet meer mee worden gedaan. We moeten meer informatie geven aan de gedetineerden. We moeten ze adviseren en we moeten behulpzaam uit.

Ook denk ik dat het goed is als we een paar keer per jaar een spitactie hebben waarbij alle, of vrijwel alle cellen worden gecontroleerd. Dat gebeurt dan ook met een drugshond. Ook is het goed om met die drugshond langs het bezoek te gaan. Het personeel moet ook gecontroleerd worden.

Ik denk dat het veel te veel geld kost om een drugshond op het terrein te houden.

UITWERKING INTERVIEW MEDEWERKER POST

Geïnterviewde	medewerker Post
Interviewer	Kim Mouthaan
Locatie	Breda
Datum	07-12-2012
Tijdstip	08:45 – 09:15 uur

Wat zijn uw werkzaamheden binnen PI Breda?

Ik controleer de post. Dan gaat het om inkomende post, uitgaande post en interne post.

Heeft u een werkinstructie waarin staat hoe u de post op contrabande mag controleren?

Er is een stuk, dat zit in een mapje, waarin staat hoe de post gecontroleerd moet worden. Daarin staat wat ik wel en niet mag openen. Dit is geen instructie die is opgesteld door de directie. Een oud collega heeft dat stuk gemaakt.

Hoe controleert u de poststukken op contrabande?

Ik doe dit sinds september en ik heb nog nooit drugs aangetroffen. Ik sorteer eerst alle post. Daarbij kijk ik wat voor de medewerkers van de PI is en wat voor gedetineerde is. De advocatenpost haal ik er dan ook uit. Ik wil voorkomen dat ik die post per ongeluk open, dat vind ik zo vervelend.

Als ik de post gesorteerd heb, breng ik de post voor de medewerkers naar de postbusjes. De gedetineerdenpost open ik. Dit doe ik netjes, maar niet volgens een bepaalde manier. Het is niet dat ik één zijde open. Als ik de post heb nagekeken, doe ik het terug in de envelop en plak ik het dicht met een plakbandje.

Ik kijk of er geen contrabande inzitten. Dan moet je denken aan drugs, maar bijvoorbeeld ook pornografische foto's. Dat is verboden.

Uitgaande post controleer ik ook. Sommige gedetineerden laten de envelop open. Na controle plak ik die dicht. Als ze de envelop hebben dichtgeplakt, maak ik die open. Als ik het heb gecontroleerd plak ik het dicht met een plakbandje.

Hoe bepaalt u welke poststukken u wel en welke u niet controleert, of controleert u alles?

Ik controleer alles. Ik probeer het ook allemaal te lezen, maar het is zo veel, dat je het globaal doorleest.

Wordt geprivilegieerde post steekproefsgewijs gecontroleerd?

Dat doe ik niet. Ik open de buitenste envelop. Die is altijd gericht aan de directie. Hierbij ben ik heel voorzichtig, want het is me weleens overkomen dat ik de binnenste envelop per ongeluk tegelijk met de buitenste envelop opende.

Wat doet u wanneer u contrabande aantreft in poststukken?

Dat is nog nooit gebeurd. In de instructie staan de volgende dingen als contrabande aangemerkt:

- * tijdschriften en kranten die niet van een drukkerij afkomen,
- * pornografisch materiaal,
- * brillen, lenzen en sieraden,
- * meer dan tien postzegels,
- * spelden, geluidskaarten, drugs, zeep, bloemen en etenswaren.

Wanneer ik drugs, een telefoon of andere gevaarlijke dingen aantref, moet ik meteen de teamleider beveiliging bellen.

Als ik contrabande aantref, vul ik een formulier daarvoor in dat in de map zit. Het origineel wordt aan de gedetineerde gegeven, één kopie gaat in de map contrabande en één kopie gaat naar de postbus van de visitatie.